

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.411.008.01.2022

Pan
Marek Staniek
Burmistrz Miasta i Gminy Iwaniska
Urząd Miasta i Gminy Iwaniska
ul. Rynek 3
27-570 Iwaniska

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/009 – Wybrane aspekty organizacji i finansowania oświaty w województwie świętokrzyskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta i Gminy Iwaniska, ul. Rynek 3, 27-570 Iwaniska (dalej: Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Staniek, Burmistrz Miasta i Gminy Iwaniska (dalej: Burmistrz) od 1 stycznia 2022 r. Uprzednio w okresie objętym kontrolą Marek Staniek był Wójtem Gminy Iwaniska.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki organizacyjne i finansowe kształcenia, wychowania i opieki w publicznych szkołach i przedszkolach. 2. Nadzór nad realizacją wybranych zadań oświatowych.
Okres objęty kontrolą	Lata szkolne 2020/2021-2022/2023 (I kwartał 2023 r.) z wykorzystaniem dowodów związanych z przedmiotem kontroli sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
Kontroler	Iwona Rezner, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LKI/111/2022 z 10 listopada 2022 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą gmina Iwaniska realizowała obowiązkowe zadania oświatowe. Wywiązywała się z obowiązku prowadzenia szkół i przedszkoli, a także tworzyła warunki do rozwoju dzieci i młodzieży poprzez organizowanie i finansowanie dodatkowych zadań oświatowych. Prowadzono także inwestycje dotyczące modernizacji obiektów szkolnych, w celu zapewnienia ich odpowiedniego standardu. Sposób zapewnienia warunków organizacyjnych i finansowych kształcenia, wychowania i opieki w publicznych szkołach i przedszkolach na terenie gminy Iwaniska nie był jednak prawidłowy – w szczególności Burmistrz nie zapewnił środków finansowych na terminowe regulowanie zobowiązań przez te jednostki budżetowe. Skutkiem tej nieprawidłowości było powstanie w szkołach znaczących zobowiązań wymagalnych, które na koniec roku 2020 wyniosły 1077,3 tys. zł, na 31 grudnia 2021 r. – 1179,3 tys. zł, a na koniec 2021 r. – 752,8 tys. zł. Dopuszczenie do powstania zobowiązań wymagalnych stanowi naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 oraz art. 254 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³.

W celu pełnej realizacji zadań oświatowych, poza środkami otrzymanymi z budżetu państwa, których głównym źródłem była subwencja oświatowa stanowiąca średnio 68,7% poniesionych wydatków na zadania oświatowe, gmina przeznaczala środki własne, których udział w wydatkach oświatowych wyniósł 26,9%, a także uzyskiwała środki z innych źródeł. Nie planowano w odpowiedni sposób⁴ i nie wydatkowano środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli.

Burmistrz terminowo przedkładał Radzie Miejskiej w Iwaniskach⁵ (dalej także Rada) roczne informacje o stanie realizacji zadań oświatowych, przy czym nie zawierały one informacji o wynikach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty w szkołach i placówkach, mimo że wymaga tego art. 11 ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe⁶.

W okresie objętym kontrolą szkoły na terenie gminy były poddane kontrolom m.in. Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach⁷, Państwowej Inspekcji Pracy⁸ oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ustalenia tych kontroli wskazywały we wszystkich szkołach na szereg naruszeń obowiązujących przepisów prawa, dotyczących m.in. przyznania nauczycielom dodatków motywacyjnych. Kontrola RIO wskazała także na nieprawidłowe określenie ram prawnych w zakresie wynagradzania nauczycieli przez Radę Miasta, czego skutkiem była zmiana regulaminu. Przyczyną istotnej części stwierdzonych w szkołach nieprawidłowości było niezapewnienie przez Burmistrza odpowiedniego finansowania, natomiast liczba przypadków nieprzestrzegania obowiązujących regulacji, w tym o charakterze niefinansowym, wskazuje także na niewystarczający nadzór ze strony Burmistrza nad działalnością szkół i przedszkoli w zakresie spraw finansowych i administracyjnych.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.

⁴ Tj. nie spełniono wymogów § 5 i 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe (Dz. U. poz. 1653).

⁵ Do 31 grudnia 2021 r. Rada Gminy Iwaniska.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm.

⁷ Dalej także RIO.

⁸ Dalej także PIP.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki organizacyjne i finansowe kształcenia, wychowania i opieki w publicznych szkołach i przedszkolach

Opis stanu faktycznego

Uchwałą nr LXXXIII/342/208 z 17 października 2018 r. Rada Gminy Iwaniska przyjęła *Kompleksowy plan rozwoju szkół gminy Iwaniska*, którego wykonanie powierzono Wójtowi Gminy Iwaniska. Dokument ten, o charakterze programowym, zawierał ocenę demograficzną gminy Iwaniska oraz analizę systemu oświaty. W ramach dokumentu opracowano cele i kierunki zadań; miał on pozwolić we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać problemy, a także umożliwić aplikowanie o środki zewnętrzne. Jako cel główny wskazano podniesienie jakości kształcenia na obszarze gminy Iwaniska poprzez poprawę stanu infrastruktury i wzrost atrakcyjności placówek oświatowych, a jako cele szczegółowe dostosowanie infrastruktury edukacyjnej do wyższych standardów, dbanie o odpowiedni rozwój kształcenia oraz rozwój umiejętności, podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry nauczycielskiej. W analizie SWOT¹⁰ jako zagrożenia wskazano zmiany przepisów dotyczące systemu edukacji, a także depopulację regionu (negatywne prognozy liczby mieszkańców na najbliższe 20 lat).

(akta kontroli str. 406-440)

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe, organ prowadzący szkołę lub placówkę odpowiada za jej działalność. Do zadań organu prowadzącego szkołę lub placówkę należy m.in. zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki (pkt 1); wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie (pkt 3); zapewnienie obsługi administracyjnej, w tym prawnej, obsługi finansowej, w tym w zakresie wykonywania czynności, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 2-6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹¹ i obsługi organizacyjnej szkoły lub placówki (pkt 4); wyposażenie szkoły lub placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych, przeprowadzania egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych (pkt 5). Jak stanowi art. 29 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, w przypadku szkół i placówek prowadzonych przez gminy, wskazane zadania organu prowadzącego wykonuje wójt (burmistrz, prezydent miasta).

Prowadzenie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej szkół na terenie gminy Iwaniska było (do 31 grudnia 2022 r.) przedmiotem działania Gminnego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Iwaniskach (dalej także GZEAS)¹². Nadzór nad działalnością administracyjną finansową i organizacyjną GZEAS sprawował Burmistrz. GZEAS kierował Dyrektor, powoływany i odwoływany przez Burmistrza. Dyrektorem GZEAS w okresie objętym kontrolą była Danuta Kargulewicz.

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Analiza SWOT pozwala na uporządkowanie czynników mających wpływ na rozwój danej jednostki samorządu terytorialnego. Nazwa to akronim utworzony z pierwszych liter angielskich wyrazów: S – *strengths* (silne strony, atuty), W – *weaknesses* (słabe strony), O – *opportunities* (szanse), T – *threats* (zagrożenia).

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, *ze zm.*

¹² Uchwała Nr V/36/2003 Rady Gminy w Iwaniskach z dnia 21 lutego 2003 r. w sprawie nadania Statutu Gminnego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Iwaniskach; Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 62 poz. 692, *ze zm.*

Do zadań GZEAS należało m.in.:

- opracowywanie projektów planów zadań rzeczowych oraz planów dochodów i wydatków budżetowych i pozabudżetowych, kontrola realizacji budżetu w szkołach podstawowych i pozostałych placówkach oświatowo-wychowawczych,
- sporządzanie zbiorczej sprawozdawczości z realizacji budżetu w ww. placówkach,
- organizowanie i prowadzenie prac statystycznych dotyczących oświaty i wychowania oraz sporządzanie wymaganych sprawozdań i analiz w zakresie realizacji zadań rzeczowych, zatrudnienia, wynagrodzeń itp.,
- prowadzenie obsługi finansowo-księgowej oraz zapewnienie obsługi prawnej szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych,
- przygotowanie zbiorczych propozycji dotyczących wyposażenia szkół i placówek w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do realizacji programów nauczania i wychowania,
- prowadzenie analizy, planowania i rozliczania prac remontowych oraz współdziałanie w sprawie realizacji inwestycji oświatowych wg odrębnych ustaleń,
- organizowanie dowożenia lub dojazdów uczniów do szkół, jeżeli odległość do szkoły w której obwodzie dziecko mieszka jest większa od odległości ustalonej w ustawie systemie oświaty,
- obsługa finansowo-księgowa funduszu świadczeń socjalnych dla wszystkich pracowników, emerytów i rencistów szkół podstawowych, przedszkoli i pozostałych placówek oświatowo-wychowawczych deklarujących oddzielne gospodarowanie tym funduszem na podstawie regulaminów opracowanych przez dyrektorów każdej placówki,
- realizowanie ustawy o systemie oświaty w zakresie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Iwaniska tj. stypendiów i zasiłków szkolnych (przygotowanie decyzji).

(akta kontroli str. 232-233)

W okresie objętym kontrolą sieć szkół na terenie gminy Iwaniska regulowała uchwała Nr XXXVIII/157/2020 Rady Gminy Iwaniska z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Iwaniska oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od dnia 1 września 2020 roku¹³. W uchwale tej uwzględniono pięć szkół: Publiczną Szkołę Podstawową w Iwaniskach, Publiczną Szkołę Podstawową w Iwaniskach Szkołę filialną im. Bp Jana Chrapka w Jastrzębskiej Woli, Publiczną Szkołę Podstawową w Iwaniskach Szkołę filialną w Wygielzowie, Publiczną Szkołę Podstawową w Mydlowie oraz Publiczną Szkołę Podstawową w Ujeździe.

Od września 2022 r. plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Iwaniska¹⁴ obejmował cztery szkoły: Publiczną Szkołę Podstawową w Iwaniskach, Publiczną Szkołę Podstawową w Iwaniskach Szkołę filialną im. Bp Jana Chrapka w Jastrzębskiej Woli, Publiczną Szkołę Podstawową w Mydlowie oraz Publiczną Szkołę Podstawową w Ujeździe.

We wszystkich szkołach na terenie gminy Iwaniska funkcjonowały oddziały przedszkolne, w których realizowane było obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne (tzw. klasy „0”) oraz oddziały przedszkolne dla dzieci w wieku od trzech do pięciu lat.

¹³ Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 3686, ze zm.

¹⁴ Uchwała Nr LXVI/317/2022 Rady Miejskiej w Iwaniskach z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Iwaniska i określenia granic ich obwodów od dnia 1 września 2022 r.; Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 2897.

W dniu 26 stycznia 2022 r. Rada Miejska w Iwaniskach podjęła uchwałę nr LVII/267/2022 w sprawie zamiaru przekształcenia Szkoły Podstawowej w Iwaniskach poprzez likwidację Szkoły Filialnej w Wygieźlowie¹⁵. W treści uchwały wskazano, że przekształcenie ma nastąpić z dniem 31 sierpnia 2022 r. Uczniom likwidowanej szkoły filialnej oraz dzieciom zlikwidowanych oddziałów przedszkolnych miał być zagwarantowany dowóz oraz możliwość kontynuowania nauki, realizacji rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego oraz kontynuowania wychowania przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Iwaniskach. W § 3 uchwały zobowiązano Burmistrza do poinformowania o zamiarze przekształcenia między innymi rodziców uczniów Szkoły Filialnej w Wygieźlowie. W uzasadnieniu do ww. uchwały wskazano, że zamiar likwidacji Szkoły Filialnej w Wygieźlowie podyktowany jest między innymi małą liczebnością dzieci uczęszczających do szkoły. Jak podano, w szkole funkcjonowały trzy oddziały w klasach I-III oraz dwa oddziały przedszkolne. Do szkoły uczęszczało łącznie 25 dzieci, w tym 14 uczniów realizujących obowiązek szkolny w klasach I-III, pięcioro dzieci realizujących obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego oraz sześcioro dzieci w wieku 3-5 lat korzystających z wychowania przedszkolnego. Świętokrzyski Kurator Oświaty postanowieniem z dnia 18 lutego 2022 r. pozytywnie zaopiniował zamiar likwidacji szkoły filialnej, wskazując m.in. na zapewnienie uczniom lepszych warunków infrastrukturalnych i dydaktyczno-wychowawczych, co może w istotny sposób wpłynąć na podniesienie ich możliwości rozwojowych i edukacyjnych.

Uchwałą nr LXII/290/2022 z 18 maja 2022 r. Rada Miejska w Iwaniskach zlikwidowała Szkołę Filialną w Wygieźlowie. W uchwale wskazano, że uczniom zapewnia się dowóz i możliwość kontynuowania nauki w Publicznej Szkole Podstawowej w Iwaniskach, a dzieciom zlikwidowanych oddziałów przedszkolnych dowóz i realizację rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego, możliwość kontynuowania nauki oraz wychowania przedszkolnego w Publicznej Szkole Podstawowej w Iwaniskach.

(akta kontroli str. 73, 581-618)

W okresie objętym kontrolą Świętokrzyski Kurator Oświaty pozytywnie zaopiniował arkusze i zmiany do arkuszy organizacji szkół, dla których organem prowadzącym jest gmina Iwaniska.

(akta kontroli str. 698-728)

Burmistrz przedstawił Radzie informacje o stanie realizacji zadań oświatowych w roku szkolnym 2020/2021 w dniu 28 października 2021 r., a za rok szkolny 2021/2022 – 17 października 2022 r., tj. w terminach wymaganych art. 11 ust. 7 ustawy Prawo oświatowe.

(akta kontroli str. 5-8)

W informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych wskazywano na problem finansowania, wynikający ze zbyt małej liczby uczniów. W informacji za rok szkolny 2020/2021 podano m.in. *Dotychczasowe zasady zwiększania subwencji dla obszarów wiejskich nie rekompensują wysokich kosztów wynikających z niższej średniej liczby uczniów w oddziale, konieczności wypłaty dodatkowych elementów wynagrodzenia dla nauczycieli takich jak dodatek wiejski oraz dowożenia i związanej z tym opieki świetlicowej. (...) Subwencja, dotacja rządowa i dotacja Gminy nie jest w stanie pokryć wszystkich wydatków.*

¹⁵ Uprzednio, z dniem 31 sierpnia 2019 r. przekształcono Publiczną Szkołę w Wygieźlowie (z klasami I-VIII i oddziałem przedszkolnym) w Szkołę Filialną w Wygieźlowie, włączoną w strukturę organizacyjną Publicznej Szkoły Podstawowej w Iwaniskach, z klasami I-III i oddziałem przedszkolnym. Uczniowie klas IV-VIII przekształconej szkoły kontynuowali naukę w Publicznej Szkole Podstawowej w Iwaniskach. Uzasadnieniem zmian była niska liczebność poszczególnych oddziałów oraz wysokie koszty utrzymania.

Wskazywano, że w związku z reorganizacją szkoły stały się samodzielnymi jednostkami co spowodowało wzrost liczby etatów, z jednoczesnym częściowym deficytem środków finansowych na wynagrodzenia i pochodne. (...) *Organy Gminy od dłuższego czasu podejmują działania ukierunkowane na stopniową reorganizację funkcjonujących placówek oświatowych w tym politykę kadrową w celu optymalnego ukształtowania poziomu ponoszonych kosztów. Nie wszystkie jednak z nich znajdują aprobatę organów nadzoru merytorycznego w pozytywnej opinii Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty, która jest konieczna dla skuteczności zmian w zakresie likwidacji czy też przekształcenia szkół. Przykładem w roku szkolnym 2018/2019 była odmowa wyrażenia zgody na chociażby zmniejszenie stopnia organizacyjnego Publicznej Szkoły Podstawowej w Wygiezłowie wskutek czego konieczne stało się dalsze funkcjonowanie jako placówki 8-klasowej, pomimo że w poszczególnych oddziałach starszych klas mamy do czynienia z niewielką liczebnością uczniów. Przekształcenie Publicznej Szkoły Podstawowej w Wygiezłowie w Szkołę filialną z klasami I-III z oddziałem przedszkolnym dokonane zostało od 1 września 2020 r. W informacji podano także: Równocześnie samo podjęcie decyzji o likwidacji szkoły, która w warunkach wiejskich nierzadko stanowi jedyne lokalne miejsce integracji życia społecznego i kulturalnego stanowi problem nad wyraz skomplikowany. Istotne względy społeczne powodują, iż w dyskusjach na forum Rady Gminy sam często ujęty rachunek ekonomiczny nie może stanowić kryterium rozstrzygającego. W tym zakresie nie sposób pominąć, że ustrojowe usytuowanie oraz uprawnienia wójta gminy nie umożliwiają podjęcia samodzielnych decyzji organizacyjnych czy też finansowych pozwalających na zapewnienie pełnej i bezkolizyjnej realizacji wszystkich zadań gminy.*

(akta kontroli str. 781, 785-786)

W informacji o stanie realizacji zadań oświatowych w roku szkolnym 2021/2022 wskazano, że prowadzono inwestycje dotyczące rozbudowy Szkoły Podstawowej w Jastrzębskiej Woli.

(akta kontroli str. 82)

Wyjaśniając, jakie jest uzasadnienie rozbudowy Szkoły Podstawowej w Jastrzębskiej Woli (szkoła filialna Publicznej Szkoły Podstawowej w Iwaniskach), skoro maleje liczba uczniów w tej placówce (a także w gminie Iwaniska), a prognozy demograficzne są niekorzystne, Burmistrz podał: *Rozbudowa (...) rozpoczęła się w 2017 roku. Rozbudowa ta wynika z inicjatywy społeczności lokalnej. Dzieci uczęszczające do szkoły często mieszkają w miejscowościach najdalej odległych od najbliższej szkoły w Iwaniskach (odległość z Łagowicy Starej najdalej położonego punktu wynosi 15 km), gdzie dojazd najmłodszych dzieci do Iwanisk byłby uciążliwy i bardziej niebezpieczny. (...) Rozbudowa szkoły przyczyni się do polepszenia warunków dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów poprzez wybudowanie nowej sali gimnastycznej, świetlicy oraz sal lekcyjnych. Budowa tej szkoły dostosowana jest do potrzeb przedszkola oraz uczniów klas I-III. Dzieci z terenów wiejskich również potrzebują godnych warunków do nauki. Szkoła posiada pomoce dydaktyczne, wykwalifikowaną kadrę co pozytywnie wpływa na prawidłowy proces kształcenia uczniów.*

Szkoła sama w sobie jest placówką z tradycjami, własną historią o czym świadczy patron szkoły, który wywodził się z sąsiedniej miejscowości – Skolankowskiej Woli. Szkoła jako ośrodek kulturalno-wychowawczy ze względu na swojego patrona przyczynia się do zaangażowania społeczności lokalnej w jej działalność. Stary budynek szkoły w przyszłości zostanie zagospodarowany poprzez utworzenie filii Gminnego Centrum Biblioteki i Kultury w Iwaniskach, zaadaptowany przez koła gospodyń wiejskich oraz utworzenie klubu seniora.

Szkoła ze względu na swoje położenie ma swój urokliwy charakter i niepowtarzalny klimat. Budynek szkoły otoczony jest atrakcyjnymi terenami z dużą powierzchnią obszarów leśnych. Pomimo tego, że grunty rolne stanowią V, VI klasę ziemi to małownicze tereny zachęcają do zakupu działek budowlanych i osiedlanie się społeczności miejskiej, co w przyszłości może skutkować wzrostem demografii. W najbliższych latach Rada Miejska w Iwaniskach planuje wykonać plan zagospodarowania przestrzennego dla obrębu geodezyjnego tej miejscowości celem przekształcenia gruntów rolnych o niskich klasach ziemi w działki budowlane. Biorąc powyższe pod uwagę zasadna jest rozbudowa budynku szkolnego.

(akta kontroli str. 781, 785-786)

Dyrektor GZEAS, która przygotowała informację o stanie realizacji oświatowych za 2021/2022 wyjaśniła, że inwestycje dotyczące budowy Szkoły Podstawowej w Jastrzębskiej Woli zamieszczono tam przez przeoczenie, a inwestycja w tym czasie nie była prowadzona.

(akta kontroli str. 71, 798)

W informacji za rok 2020/2021 wskazano, że po przekształceniach (utworzeniu trzech szkół i dwóch szkół filialnych) średnia liczba uczniów w oddziale kształtowała się na średnim poziomie 13-14 uczniów, a część oświatowa subwencji ogólnej wystarcza na utrzymanie szkół, jeśli w oddziale uczy się nie mniej niż 18-25 uczniów. Z informacji o stanie realizacji zadań oświatowych w roku kolejnym wynika, że liczba uczniów w oddziale w szkole podstawowej kształtowała się na poziomie 11-12 uczniów.

Liczba uczniów w placówkach oświatowych na terenie gminy Iwaniska w roku szkolnym 2020/2021 wynosiła 539 i była o 28 niższa, niż w roku poprzednim. W kolejnym roku uległa zmniejszeniu o dziewięć. Dane te obejmują dzieci w oddziałach „0”, których liczba spadła z 69 w roku szkolnym 2019/2020 do 61 w roku kolejnym i 43 w roku szkolnym 2021/2022.

W szkołach zatrudniano w roku szkolnym 2020/2021 103 nauczycieli (na 78 etatach) oraz 14 pracowników obsługi (w przeliczeniu na 8,5 pełnego etatu). W kolejnym roku liczba nauczycieli zmniejszyła się do 95 (na niemal niezmienną liczbę etatów), a liczba pracowników obsługi wzrosła do 20 (w przeliczeniu na 18 etatów).

Liczba dzieci dożywianych w roku szkolnym 2020/2021 wynosiła 131 i w roku szkolnym 2021/2022 nie uległa zmianie. Liczba osób dowożonych w roku 2020/2021 wyniosła 256, a w roku kolejnym – 334.

(akta kontroli str. 9-130)

W latach 2020-2022 Gmina otrzymała środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w kwocie odpowiednio 6674,8 tys. zł, 6417 tys. zł i 6648,3 tys. zł. Przekazana dotacja celowa na realizację zadań w zakresie wychowania przedszkolnego wynosiła odpowiednio 203,7 tys. zł, 172,1 tys. zł oraz 203,3 tys. zł, a dotacja celowa na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe – 51,7 tys. zł, 65 tys. zł i 39,2 tys. zł w 2022 r. Inne przekazane środki rządowe dotyczyły m.in. programu „Laboratoria przyszłości” (wydatkowano 30 tys. zł w roku 2021 i 180,6 tys. zł w roku 2022), programu „Aktywna tablica” (14 tys. zł w 2022 r.), finansowania bibliotek szkolnych (16 tys. zł w 2020 r. i 8,3 tys. w 2021 r.).

Według rocznych sprawozdań z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowych jednostek budżetowych Rb-28S wydatki szkół na oświatę w 2020 r. wyniosły 7938,5 tys. zł, w 2021 r. wzrosły o 8,3% do kwoty 8596,5 tys. zł, a w 2022 r. osiągnęły 10 011,6 tys. zł. Wykazane w tych sprawozdaniach zobowiązania wymagalne na koniec roku wyniosły odpowiednio: 1077,3 tys. zł, 1179,3 tys. zł i 752,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 382-397, 755)

Z informacji o stanie realizacji zadań oświatowych za lata 2020/2021 i 2021/2022 wynika, że środki otrzymane z tytułu subwencji oświatowej stanowiły przeciętnie 68,7% poniesionych wydatków na zadania oświatowe, a udział środków własnych w wydatkach oświatowych wyniósł średnio 26,9%.

(akta kontroli str. 19, 79)

Urząd udzielał pomocy socjalnej w formie stypendiów i zasiłków szkolnych – w roku 2020 przyznano je 147 osobom, w roku 2021 – 93. Koszt całkowity zadania wyniósł odpowiednio 191,6 tys. zł i 176 tys. zł, w tym środki z budżetu gminy wyniosły odpowiednio 9,6 tys. zł i 19,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 9-130)

Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych za lata 2020/2021 i 2021/2022 nie zawierały danych o wynikach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty w szkołach i placówkach, czego wymaga art. 11 ust. 7 pkt 2 ustawy Prawo oświatowe.

(akta kontroli str. 9-130)

W Urzędzie nie ustalono terminów przekazywania środków finansowych do GZEAS. GZEAS składał wnioski dotyczące subwencji oświatowej w terminach zbliżonych do daty wpływu środków do gminy. Jak wyjaśnił Burmistrz, realizowano je w miarę posiadanych zasobów finansowych, głównie po otrzymaniu dotacji rządowych lub subwencji oświatowej, a wnioski o środki samorządowe były realizowane po otrzymaniu subwencji dla gmin.

Analiza czasu przekazywania środków finansowych z Urzędu do GZEAS wykazała, że środki subwencji oświatowej były przekazywane średnio do dwóch dni od wpływu wniosku, a środki samorządowe przeciętnie do trzech, a maksymalnie do 31 dni (w 2021 r.) lub przeciętnie sześciu, a maksymalnie 27 dni (w 2022 r.) od wpływu wniosków.

(akta kontroli str. 752-781, 784-785)

Dyrektor GZEAS w okresie objętym kontrolą zwracała się do Burmistrza o przekazanie środków pieniężnych, informując o braku możliwości regulowania zobowiązań, m.in. na:

- składki ZUS i nagrody jubileuszowe nauczycieli (187,5 tys. zł, 2 kwietnia 2020 r.);
- świadczenia związane z przejściem na emeryturę nauczycieli w Publicznej Szkole Podstawowej w Wygieźłowie (62,9 tys. zł, 21 sierpnia 2020r.);
- wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne (244 tys. zł do końca 2020 r., pismo z 3 grudnia 2020 r.);
- wypłatę wynagrodzeń nauczycieli oraz opłacenie składek ZUS (75,3 tys. zł, 31 sierpnia 2021 r.);
- dokonanie odpisu na ZFŚS w kwocie 221,4 tys. zł (23 maja 2022 r.);
- opłacenie składek ZUS nauczycieli i pracowników obsługi (190 tys. zł, 12 sierpnia 2022 r.);
- zakup wyposażenia oddziałów w nowym budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Ujeździe (50 tys. zł, 12 sierpnia 2022 r.).

(akta kontroli str. 799-811)

W okresie objętym kontrolą obowiązywała uchwała Rady Gminy w Iwaniskach nr LVII/254/2017 z 20 listopada 2017 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość i szczegółowe zasady przyznawania dodatków oraz innych składników wynagrodzenia nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach

prowadzonych przez Gminę Iwaniska¹⁶. Uchwała ta została zmieniona uchwałą XXI/80/2019 Rady Gminy Iwaniska z 28 sierpnia 2019 r.¹⁷ i uchwałą LVII/268/2022 Rady Miejskiej Iwaniska z 26 stycznia 2022 r.¹⁸, a następnie uchylona uchwałą LXIII/294/2022 Rady Miejskiej w Iwaniskach z 31 maja 2022 r. Od 22 czerwca 2022 r. obowiązywała uchwała Nr LXIII/294/2022 Rady Miejskiej w Iwaniskach z dnia 31 maja 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość i szczegółowe zasady przyznawania dodatków oraz innych składników wynagrodzenia nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Iwaniska¹⁹.

Zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym²⁰ do zadań wójta należy m.in. przygotowywanie projektów uchwał rady gminy. Przygotowane przez Burmistrza projekty uchwał Rady Gminy w Iwaniskach nr LVII/254/2017 z 20 listopada 2017 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość i szczegółowe zasady przyznawania dodatków oraz innych składników wynagrodzenia nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Iwaniska oraz Rady Miejskiej w Iwaniskach nr LXIII/294/2022 z dnia 31 maja 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość i szczegółowe zasady przyznawania dodatków oraz innych składników wynagrodzenia nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Iwaniska zawierały postanowienia niezgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 799-811)

W budżecie gminy wyodrębniano środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, czego wymaga art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela²¹. Zaplanowane wydatki na ten cel w kolejnych latach 2020-2022 określono na 45,5 tys. zł, 45 tys. zł i 55,2 tys. zł. Jak wynika ze sprawozdań Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych szkół, wydatków na ten cel nie poniesiono.

(akta kontroli str. 382-397, 755)

W Urzędzie w okresie objętym kontrolą nie sporządzano planów dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli. Obowiązek ich opracowywania wynikał z § 5 rozporządzenia w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe. Nie ustalano także corocznie maksymalnych kwot dofinansowania opłat pobieranych przez podmioty, o których mowa w art. 70a ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy Karta Nauczyciela²², a także form i specjalności kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane, czego wymagał § 6 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 619-621)

¹⁶ Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3477.

¹⁷ Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3397.

¹⁸ Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 442.

¹⁹ Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2133, ze zm.

²⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 40.

²¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1762, ze zm.

²² Chodzi o koszty udziału nauczycieli w seminariach, konferencjach, wykładach, warsztatach, szkoleniach, studiach podyplomowych oraz innych formach doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzonych odpowiednio przez placówki doskonalenia nauczycieli, uczelnie oraz inne podmioty, których zadania statutowe obejmują doskonalenie zawodowe nauczycieli, a także koszty udziału nauczycieli w formach kształcenia nauczycieli prowadzonych przez uczelnie i placówki doskonalenia nauczycieli.

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono w Urzędzie jedną kontrolę związaną z zakresem przedmiotowym kontroli NIK. Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach od 16 czerwca do 23 lipca 2021 r. objęła kontrolą kompleksową gospodarkę finansową gminy Iwaniska. W wyniku tej kontroli stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia, które powstały na skutek nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa przez osoby odpowiedzialne za gospodarkę finansową gminy Iwaniska. Wykazane nieprawidłowości i uchybienia dotyczyły m.in. księgowości i sprawozdawczości, dochodów i wydatków budżetowych oraz kwestii organizacyjnych. Do powstania nieprawidłowości przyczyniło się m.in. niewłaściwe funkcjonowanie kontroli zarządczej.

W zakresie gospodarki mieniem w czasie tej kontroli ustalono, że pomimo przekształcenia z dniem 31 sierpnia 2019 r. Publicznej Szkoły Podstawowej w Jastrzębskiej Woli oraz z dniem 31 sierpnia 2020 r. Publicznej Szkoły w Wygielzowie w szkoły filialne Publicznej Szkoły Podstawowej w Iwaniskach, nie wydano decyzji o wygaśnięciu trwałego zarządu na rzecz likwidowanych jednostek organizacyjnych z jednoczesnym jego ustanowieniem na rzecz Publicznej Szkoły Podstawowej w Iwaniskach, co było niezgodne z art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami²³.

(akta kontroli str. 131-133)

W latach szkolnych 2020/2021 – 2022/2023 prowadzone były kontrole związane z zakresem przedmiotowym kontroli NIK we wszystkich szkołach na terenie gminy Iwaniska.

(akta kontroli str. 145-291)

W Publicznej Szkole Podstawowej w Iwaniskach kontrola przeprowadzona w styczniu 2022 r. przez Inspektora Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy PIP w Kielcach wykazała m.in. że:

- dopuszczono do pracy pracownika, który nie posiadał orzeczenia lekarskiego z badań profilaktycznych wstępnych o braku przeciwwskazań do pracy na zajmowanym stanowisku;
- jednemu nauczycielowi nie naliczono i nie wypłacono wyrównania dodatku za wysługę lat za wrzesień i październik 2021 r.;
- nie naliczono i nie wypłacono uprawnionym pracownikom za okres wymagalny dodatku za pracę w trudnych warunkach – za zajęcia dydaktyczne w klasach łączonych;
- nie naliczono i nie wypłacono uprawnionym pracownikom za okres wymagalny wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe niezrealizowane z przyczyn niedotyczących nauczyciela;
- nie naliczono i nie wypłacono uprawnionym pracownikom za okres wymagalny wynagrodzenia za przydzielone nauczycielowi godziny zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych, których realizacja nastąpiła w zastępstwie nieobecnego nauczyciela;
- nie przekazywano równowartości dokonanych odpisów i zwiększeń na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych naliczony na dany rok kalendarzowy na rachunek bankowy Funduszu w terminach określonych obowiązującymi przepisami;
- nie dostarczono przed dopuszczeniem do pracy uprawnionym pracownikom odzieży i obuwia roboczego przewidzianych do stosowania na danym stanowisku pracy;

²³ Dz. U. z 2023 r. poz. 344.

- nie ustalono i nie wypłacono nauczycielom wychowania fizycznego ekwiwalentu pieniężnego za korzystanie z własnej odzieży i obuwia roboczego.

(akta kontroli str. 158-161)

W Publicznej Szkole Podstawowej w Iwaniskach kontrola doraźna w zakresie wybranych zagadnień gospodarki finansowej przeprowadzona w październiku 2022 r. przez inspektorów RIO wykazała m.in. że:

- Dwóm nauczycielom przyznano dodatek motywacyjny od dnia 1 września 2022 r. do dnia 31 sierpnia 2023 r., czym naruszono postanowienia § 8 ust. 3 uchwały Nr LXIII/294/2022 Rady Miejskiej w Iwaniskach z dnia 31 maja 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość i szczegółowe zasady przyznawania dodatków oraz innych składników wynagrodzenia nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Iwaniska, w którym wskazano iż dodatek motywacyjny przyznaje się na czas określony nie krótszy niż 3 miesiące, ale nie dłuższy niż 6 miesięcy.
- Nauczycielowi, który przepracował łącznie 20 godzin ponadwymiarowych w maju 2022 r. naliczono wynagrodzenie w wysokości 719,40 zł według pensum na poziomie 24 h, zamiast w wysokości 691,80 zł – od dnia 1 maja 2022 r. nauczycielowi ustalono pensum na poziomie 25 h. Tym samym została błędnie wyliczona stawka godzinowa za maj 2022 r. w wysokości 35,97 zł/h zamiast w wysokości 34,59 zł/h. Wskazano, że nieprawidłowość narusza postanowienia § 18 ust. 1 i 3 uchwały Nr LVII/254/2017 Rady Gminy Iwaniska z dnia 20 listopada 2017 r. w sprawie regulaminu określającego wysokość stawek i szczegółowe warunki przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego, szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oraz wysokość i warunki wypłacania nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez gminę Iwaniska, zmienionej uchwałą Nr XXI/80/2019 Rady Gminy Iwaniska z dnia 28 sierpnia 2019 r.
- Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw zrealizowane przez nauczycieli w okresie styczeń-czerwiec 2022 r. wypłacano z góry w pierwszym dniu kolejnego miesiąca, zamiast z dołu.
- Nieterminowo regulowano zobowiązania Publicznej Szkoły Podstawowej w Iwaniskach z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy za marzec, kwiecień, wrzesień i grudzień 2021 r. oraz za styczeń, luty, maj, sierpień i wrzesień 2022 r. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy za ww. miesiące przekazane zostały do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z opóźnieniem wynoszącym od 1 do 28 dni, a ich łączna wysokość stanowiła kwotę 756 187,45 zł.

Wskazano, że powyższe opóźnienia w regulowaniu składek ZUS przez Publiczną Szkołę Podstawową w Iwaniskach (za wyjątkiem opóźnień w przekazaniu składek za miesiąc grudzień 2021 r. – kwota 107 694,12 zł i maj 2022 r. – kwota 15 204,20 zł, w sytuacji gdy w budżecie zabezpieczono środki w odpowiedniej wysokości) wynikały z nieprzekazywania przez gminę Iwaniska, tj. organ prowadzący Szkołę niezbędnych środków finansowych na realizację planu finansowego w kwotach i terminach uniemożliwiających prawidłowe regulowanie przedmiotowych zobowiązań.

W wystąpieniu pokontrolnym wskazano, że nieterminowe przekazywanie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy do ZUS stanowi naruszenie art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie

ubezpieczeń społecznych²⁴ oraz art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych²⁵, a dopuszczenie do powstania zobowiązań wymagalnych stanowi naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 oraz art. 254 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.

- Przekazano niepełną kwotę odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych za 2022 rok z naruszeniem terminu i wysokości określonych w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych²⁶, tj.: do dnia 31 maja 2022 r. na rachunek ZFŚS odprowadzono kwotę 7000 zł, stanowiącą 3,48% kwoty 200 853,87 zł, tj. odpisu naliczonego na dzień 1 stycznia 2022 r., zamiast przekazać co najmniej kwotę 150 640,40 zł stanowiącą 75% równowartości naliczonego odpisu, do dnia 30 września 2022 r. na rachunek ZFŚS odprowadzono łącznie kwotę 57 000 zł, stanowiącą 28,37% naliczonego na 2022 rok odpisu, zamiast przekazać kwotę 200 853,87 zł. Do dnia kontroli zobowiązania PSP w Iwaniskach z ww. tytułu stanowiły kwotę 143 853,87 zł.

Powstanie powyższych zobowiązań PSP w Iwaniskach z tytułu naliczonego na 2022 rok odpisu na ZFŚS wynikało z nieprzekazywania przez organ prowadzący Szkołę środków finansowych w odpowiedniej wysokości. Dopuszczenie do powstania zobowiązań wymagalnych stanowi naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 oraz art. 254 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.

W wystąpieniu pokontrolnym wskazano, że stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości i uchybienia były w głównej mierze wynikiem nieprzestrzegania przepisów prawnych dotyczących gospodarki finansowej, a także niewłaściwego funkcjonowania kontroli zarządczej, a odpowiedzialność za powyższe nieprawidłowości ponosi Dyrektor Publicznej Szkoły Podstawowej w Iwaniskach²⁷.

(akta kontroli str. 164-208)

W Publicznej Szkole Podstawowej w Mydlowie kontrola przeprowadzona w styczniu 2022 r. przez Inspektora Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Kielcach wykazała m.in. że:

- W aktach osobowych nie przechowywano skierowań na badania profilaktyczne oraz orzeczeń z badań profilaktycznych wszystkich pracowników ;
- nie naliczono i nie wypłacono uprawnionym pracownikom za okres wymagalny dodatku za pracę w trudnych warunkach – za zajęcia dydaktyczne w klasach łączonych;
- nie naliczono i nie wypłacono uprawnionym pracownikom za okres wymagalny wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe niezrealizowane z przyczyn nie dotyczących nauczyciela;
- nie naliczono i nie wypłacono uprawnionym pracownikom za okres wymagalny wynagrodzenia za przydzielone nauczycielowi godziny zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych, których realizacja nastąpiła w zastępstwie nieobecnego nauczyciela;
- nie przekazywano równowartości dokonanych odpisów i zwiększeń na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych naliczony na dany rok kalendarzowy na rachunek bankowy Funduszu w terminach określonych obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli str. 220-223)

²⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1009, ze zm.

²⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 2561, ze zm.

²⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 923, ze zm.

²⁷ https://bip.kielce.rio.gov.pl/temp/zdjecia_art/4058/lwaniska_WK-60-35-2022.pdf.

W Publicznej Szkole Podstawowej w Ujeździe kontrola doraźna w zakresie wybranych zagadnień gospodarki finansowej przeprowadzona w październiku i listopadzie 2022 r. przez inspektorów RIO wykazała m.in. że:

- Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw zrealizowane przez nauczycieli w okresie styczeń-czerwiec 2022 r. wypłacano z góry w pierwszym dniu kolejnego miesiąca, zamiast z dołu. Stanowiło to naruszenie § 18 ust. 10 uchwały Nr LVII/254/2017 Rady Gminy Iwaniska.
- Dodatek za przeprowadzone w czerwcu 2022 r. zajęcia w klasach łączonych naliczono i wypłacono w wysokości 5% stawki godzinowej zamiast w wysokości 20% stawki godzinowej, tj.:
 - nauczycielowi, który w czerwcu 2022 r. przepracował 19 h w klasach łączonych, naliczono dodatek w wysokości 53,58 zł zamiast w kwocie 214,02 zł,
 - nauczycielowi, który w czerwcu 2022 r. przepracował 3 h w klasach łączonych, naliczono dodatek w wysokości 8,46 zł zamiast w kwocie 33,79 zł,
 - nauczycielowi, który w czerwcu 2022 r. przepracował 3 h w klasach łączonych, naliczono dodatek w wysokości 6,60 zł zamiast w kwocie 26,40 zł,
 - nauczycielowi, który w czerwcu 2022 r. przepracował 3 h w klasach łączonych, naliczono dodatek w wysokości 8,46 zł zamiast w kwocie 33,79 zł.

Naruszało to § 16 ust. 1 pkt 3 obowiązującej od dnia 22 czerwca 2022 r. uchwały nr LXIII/294/2022 Rady Miejskiej w Iwaniskach z dnia 31 maja 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość i szczegółowe zasady przyznawania dodatków oraz innych składników wynagrodzenia nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Iwaniska.

- Nieterminowo regulowano zobowiązania Publicznej Szkoły Podstawowej w Ujeździe z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy za styczeń, luty, marzec, kwiecień, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień i grudzień 2021 r. oraz za styczeń, luty, kwiecień, lipiec, sierpień i wrzesień 2022 r. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy za ww. miesiące przekazane zostały do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z opóźnieniem wynoszącym od 1 do 46 dni, a ich łączna wysokość stanowiła kwotę 405 863,01 zł.

Wskazano, że powyższe opóźnienia w regulowaniu składek ZUS przez Publiczną Szkołę Podstawową w Ujeździe wynikały z nieprzekazywania przez gminę Iwaniska, tj. organ prowadzący Szkołę, niezbędnych środków finansowych na realizację planu finansowego w kwotach i terminach uniemożliwiających prawidłowe regulowanie przedmiotowych zobowiązań. Nieterminowe przekazywanie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy do ZUS stanowi naruszenie art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 87 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Dopuszczenie do powstania zobowiązań wymagalnych stanowi naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 oraz art. 254 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.

- Przekazano niepełną kwotę odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych za 2022 rok z naruszeniem terminu i wysokości określonych w art. 6 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, tj.:
- do dnia 31 maja 2022 r. na rachunek ZFŚS nie zostały przekazane żadne środki, pomimo że naliczony na dzień 1 stycznia 2022 r. odpis stanowił kwotę 63 406,45 zł. W powyższym terminie przekazaniu na rachunek Funduszu podlegała co najmniej kwota 47 554,83 zł, stanowiąca 75% równowartości

naliczonego na 2022 rok odpisu, do dnia 30 września 2022 r., tj. w dniu 30 czerwca 2022 r. (WB nr 0058/2022) na rachunek ZFŚS zamiast pełnej kwoty odpisu wynoszącej 63 406,45 zł przekazana została kwota 20 000 zł, stanowiąca 31,54% naliczonego na 2022 rok odpisu.

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-28S PSP w Ujeździe za okres od początku roku do dnia 30 września 2022 r. zobowiązania z powyższego tytułu stanowiły kwotę 43 406,45 zł. Pozostałą część odpisu w prawidłowej wysokości odprowadzono na rachunek Funduszu w dniu 3 listopada 2022 r. (WB 0013/2022).

Wskazano, że powstanie powyższych zobowiązań PSP w Ujeździe z tytułu naliczonego na 2022 rok odpisu na ZFŚS wynikało z nieprzekazywania przez gminę Iwaniska, tj. organ prowadzący Szkołę środków finansowych w odpowiedniej wysokości. Dopuszczenie do powstania zobowiązań wymagalnych stanowi naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 oraz art. 254 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.

W wystąpieniu pokontrolnym wskazano, że stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości i uchybienia były w głównej mierze wynikiem nieprzestrzegania przepisów prawnych dotyczących gospodarki finansowej, a także niewłaściwego funkcjonowania kontroli zarządczej. Podano także, że odpowiedzialność za powyższe nieprawidłowości ponosi Dyrektor Publicznej Szkoły Podstawowej w Ujeździe²⁸.

(akta kontroli str. 229-272)

W Publicznej Szkole Podstawowej w Ujeździe kontrola przeprowadzona w październiku 2022 r. przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Wydział Kontroli Płatników Składek w Kielcach wykazała m.in. że:

- płatnik dokonywał zgłoszeń ubezpieczonych (zbadano dokumenty zgłoszeniowe 15 osób) zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zobowiązaniami;
- płatnik dokonał naliczenia składek na ubezpieczenia społeczne w wysokościach wyznaczonych przez obowiązujące w tym zakresie zasady (badano okres od stycznia do grudnia 2021 r.);
- wystąpiły nieprawidłowości w naliczeniu składek na Fundusz Pracy trzech osób; wg wyjaśnień wynikały one z błędnie ustawionych parametrów w programie płacowym. Różnica w naliczeniu składek za okres 2019 – 2021 wyniosła: odpis –240,17 zł, przypis – 2347,70 zł.
- wystąpiła niedopłata zasiłku chorobowego jednego pracownika w kwocie 210,56 zł; wg wyjaśnień przyczyna była taka, jak powyżej;
- w okresie od stycznia 2019 r. do grudnia 2021 r. płatnik rozliczył świadczenia z ubezpieczeń społecznych w wysokości i terminach wyznaczonych przez obowiązujące w tym zakresie zasady, a także prawidłowo wystawił zaświadczenia i zgłosił dane dla celów ubezpieczeń społecznych.

(akta kontroli str. 273-284)

W Publicznej Szkole Podstawowej w Ujeździe kontrola przeprowadzona w styczniu 2022 r. przez Inspektora Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Kielcach wykazała m.in. że:

- jednemu z pracowników nie wypłacono wyrównania dodatku za wysługę lat za wrzesień, październik i listopad 2021 r.
- akta osobowe jednego z pracowników nie były prowadzone zgodnie z wymaganiami;
- nie zawsze w świadectwach pracy zawierano informację i liczbie dni i godzin wykorzystanego urlopu należnego za rok kalendarzowy, w którym ustaje stosunek pracy;

²⁸ https://bip.kielce.rio.gov.pl/temp/zdjecia_art/4058/lwaniska_WK-60-36-2022.pdf

- jednemu z pracowników nie naliczono i nie wypłacono ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w związku z ustaniem stosunku pracy
- nie naliczono i nie wypłacono uprawnionym pracownikom za okres wymagalny dodatku za pracę w trudnych warunkach – za zajęcia dydaktyczne w klasach łączonych;
- nie naliczono i nie wypłacono uprawnionym pracownikom za okres wymagalny wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe niezrealizowane z przyczyn nie dotyczących nauczyciela;
- nie naliczono i nie wypłacono uprawnionym pracownikom za okres wymagalny wynagrodzenia za przydzielone nauczycielowi godziny zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych, których realizacja nastąpiła w zastępstwie nieobecnego nauczyciela;
- nie przekazywano równowartości dokonanych odpisów i zwiększeń na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych naliczony na dany rok kalendarzowy na rachunek bankowy Funduszu w terminach określonych obowiązującymi przepisami;
- nie ustalono i nie wypłacono nauczycielom wychowania fizycznego ekwiwalentu pieniężnego za korzystanie z własnej odzieży i obuwia roboczego.

(akta kontroli str. 285-291)

Konsekwencją ustaleń kontroli PIP w szkołach na terenie gminy Iwaniska było wprowadzenie przez Radę Miasta Iwaniska nowego regulaminu wynagradzania nauczycieli²⁹, w ramach którego m.in.: zmieniono maksymalny okres, na który można przyznać nauczycielowi dodatek motywacyjny (z jednego roku na trzy do sześciu miesięcy) oraz doprecyzowano jego wysokość minimalną (od 5% wynagrodzenia zasadniczego); dodatek za prowadzenie zajęć w klasach łączonych w szkołach podstawowych określono na poziomie 20% stawki godzinowej, obliczanej jak za godziny nadwymiarowe, za każdą przepracowaną w tych klasach godzinę³⁰; usunięto także zapis stanowiący, że wynagrodzenie za przepracowane godziny doraźnych zastępstw może otrzymać tylko nauczyciel będący specjalistą w zakresie tego samego lub pokrewnego przedmiotu.

(akta kontroli str. 527-528)

W okresie objętym kontrolą występowały przypadki opiniowania przez Burmistrza wniosku dyrektora szkoły w sprawie przeniesienia nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania do innej szkoły (zgodnie z art. 18 ust. 4 i 5 Karty Nauczyciela) lub nałożenia na nauczyciela obowiązku podjęcia pracy w innej szkole lub szkołach na tym samym – lub za zgodą nauczyciela – na innym stanowisku w celu uzupełnienia tygodniowego wymiaru zajęć (na podstawie art. 22 ust. 1 Karty Nauczyciela):

- nauczycielka, która pracowała w Publicznej Szkole Podstawowej w Iwaniskach została, za jej zgodą, przeniesiona do Publicznej Szkoły Podstawowej w Mydłowie, co było podyktowane potrzebą zatrudnienia tam nauczyciela współorganizującego kształcenie, a także pedagoga specjalnego i zajęć rewalidacyjnych. Przeniesienie pozwoliło na zatrudnienie nauczycielki na pełnym etacie (20/20) w jednej szkole³¹.

²⁹ Uchwała Nr LXIII/294/2022 Rady Miejskiej w Iwaniskach z dnia 31 maja 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 2133, ze zm.).

³⁰ Na podstawie poprzedniego regulaminu wynagradzania wypłacanie dodatku za prowadzenie zajęć w klasach łączonych uzależnione było również od liczby dzieci (powyżej 25 osób).

³¹ Wcześniej nauczycielka ta prowadziła zajęcia rewalidacyjne w Szkole Podstawowej w Mydłowie wymiarze 4/18 godzin tygodniowo.

- dyrektor Szkoły Podstawowej w Mydłowie złożyła wniosek do Burmistrza o wyrażenie zgody na uzupełnianie przez nauczycielkę języka polskiego etatu w Publicznej Szkole Podstawowej w Ujeździe w roku szkolnym 2022/2023 (uzupełnienie dotyczyło nauczania języka polskiego w wymiarze 5/18 godzin tygodniowo). Wniosek został zaopiniowany pozytywnie.
- w związku ze zmianami organizacyjnymi nauczycielka ze szkoły w Wygiezłowie została przeniesiona, na podstawie porozumienia, do Szkoły Podstawowej w Mydłowie.

(akta kontroli str. 666-673)

W roku szkolnym 2022/2023 dyrektorzy szkół, zgodnie z art. 42 ust. 7 pkt 3 lit. b i 42d Karty Nauczyciela, określili łączną liczbę godzin specjalistów – pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych. Zmiany wprowadzone zostały aneksami organizacji szkół na rok szkolny 2022/2023. Aneksy zostały pozytywnie zaopiniowane przez Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty. Podjęta została uchwała Nr LXVI/318/2022 Rady Miejskiej w Iwaniskach z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XII/47/2019 Rady Gminy z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie zasad obniżenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla dyrektorów szkół oraz nauczycieli pełniących obowiązki w ich zastępstwie oraz ustaleniu tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć niektórych nauczycieli zatrudnionych w szkołach i oddziałach przedszkolnych³². W § 3 tej uchwały wprowadzono obowiązkowy wymiar godzin zajęć pedagoga, pedagoga specjalnego, psychologa, logopedy, terapeuty pedagogicznego, doradcy zawodowego, który określono na 20 godzin tygodniowo.

(akta kontroli str. 627, 699-728)

W latach 2020-2022 gmina Iwaniska prowadziła następujące inwestycje oświatowe:

- W latach 2021-2022 prowadzono rozbudowę budynku szkoły podstawowej w Ujeździe – dobudowano do istniejącego budynku szkoły pawilon edukacyjny z łącznikiem oraz zagospodarowano działkę, przebudowano infrastrukturę techniczną i układ komunikacyjny w ramach projektu „Rozwój infrastruktury edukacyjnej i sportowej Publicznej Szkoły Podstawowej w Ujeździe”. Zakres prac obejmował dokończenie budowy (roboty wykończeniowe zewnętrzne i wewnętrzne wraz z infrastrukturą techniczną (przyłącza, parking, chodniki, boisko wielofunkcyjne). Inwestycja była dofinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Wartość projektu to 1392 tys. zł, dofinansowanie wyniosło 500 tys. zł.
- W 2021 r. przebudowano boisko przy Szkole Podstawowej w Iwaniskach. Zakres prac obejmował wykonanie nawierzchni z asfaltobetonu. Koszt realizacji zadania w wysokości 73 tys. zł został sfinansowany z budżetu gminy Iwaniska.
- W 2021 r. przeprowadzono modernizację budynku Szkoły Podstawowej w Iwaniskach. Zakres prac obejmował malowanie elewacji budynku farbą silikonową, wykonanie opaski z kostki betonowej, wymianę rynien i rur spustowych. Koszty (146 tys. zł) zostały poniesione z budżetu gminy Iwaniska.
- W 2022 r. przeprowadzono modernizację boiska przy Szkole Podstawowej w Iwaniskach (wykonano nawierzchnię poliuretanową oraz zakupiono wyposażenie boiska wielofunkcyjnego (piłka ręczna, siatkówka,

³² Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2898.

koszykówka). Koszty (127 tys. zł) zostały poniesione z budżetu gminy Iwaniska.

- W 2022 zrealizowano zadanie polegające na budowie oświetlenia wydzielonego na terenie placu szkolnego w Iwaniskach. Koszty (49 tys. zł) zostały poniesione z budżetu gminy Iwaniska.

(akta kontroli str. 695-696)

Z protokołów kontroli prowadzonych w szkołach przez dyrektorów szkół oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie w zakresie bezpieczeństwa i higieny oraz zapewnienia odpowiednich warunków kształcenia wynika, że na podstawie ustaleń kontroli przeprowadzonej 18 października 2022 r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie dyrektor Szkoły Podstawowej w Mydłowie została zobowiązana do usunięcia nieprawidłowości polegającej na braku dostosowania mebli szkolnych do wymiarów antropometrycznych uczniów (nie wykonano pomiarów uczniów i nie dostosowano mebli na rok szkolny 2022/2023; w salach lekcyjnych znajdowały się meble o różnych rozmiarach, na części mebli brak było oznakowania). W pozostałym zakresie kontrole nie ujawniły nieprawidłowości, w tym takich, które wymagałyby działań inwestycyjnych.

Z wyjaśnień dyrektor Szkoły Podstawowej w Mydłowie wynika, że najważniejszą potrzebą inwestycyjno-remontową była budowa sali gimnastycznej, Urząd podejmował starania, aby pozyskać finansowanie na ten cel (m.in. wystosowano pismo do wiceminister sportu) i w listopadzie 2022 r. po uzyskaniu środków z programu „Polski Ład” rozpoczęto prace przygotowawcze do prowadzenia budowy.

(akta kontroli str. 630-646, 649-665, 677-694, 667, 674-676)

W 2023 roku rozpoczęto budowę sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Mydłowie. Wartość zadania została określona na 5108,7 tys. zł, gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład, Program Inwestycji Strategicznych, w wysokości 4500 tys. zł.

W dniu 20 stycznia 2023 r. został ogłoszony przetarg na wykonanie zadania pn. „Wykończenie i doposażenie budynku publicznej Szkoły Podstawowej w Jastrzębskiej Woli im. Biskupa Jana Chrapka”, na które gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład, Program Inwestycji Strategicznych, w wysokości 1275 tys. zł.

(akta kontroli str. 786)

Z końcem 2022 r. zlikwidowano GZEAS, a od 1 stycznia 2023 r. obsługę szkół i przedszkoli rozpoczęło Centrum Usług Wspólnych w Iwaniskach (dalej także CUW). Poza szkołami (Publiczną Szkołą Podstawową w Iwaniskach oraz szkołą filialną im. Bp. Jana Chrapka w Jastrzębskiej Woli, Publiczną Szkołą Podstawową w Mydłowie, Publiczną Szkołą Podstawową w Ujeździe) prowadziło ono obsługę Domu Pomocy Społecznej w Przepiórowie oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Iwaniskach.

(akta kontroli str. 814-824)

Burmistrz wyjaśnił: *Głównym celem utworzenia wspólnej obsługi w/w jednostek organizacyjnych gminy była racjonalizacja i obniżenie kosztów finansowych funkcjonowania tych jednostek. Wspólna obsługa pozwala bowiem na uniknięcie powielania czynności i zmniejszenie tym samym niepotrzebnych kosztów. Utworzenie CUW pozwala lepiej wykorzystać zasoby kadrowe. Oszczędności mogą być w obszarze informatyki, gdyż wybór jednego rozwiązania dla CUW obniża koszty zakupu i utrzymania oprogramowania dla każdej jednostki. Powołanie*

Centrum Usług Wspólnych poprawi jakość obsługi i zarządzania jednostkami obsługiwanymi.

(akta kontroli str. 781-784)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Burmistrz, wykonując na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo oświatowe kompetencje organu prowadzącego szkół i przedszkoli, dotyczące określonego w art. 10 ust. 1 pkt 4 tej ustawy obowiązku zapewnienia obsługi administracyjnej, w tym prawnej, obsługi finansowej i obsługi organizacyjnej, nie zapewnił środków finansowych na terminowe regulowanie zobowiązań przez te jednostki budżetowe, co wykazały również kontrole prowadzone przez PIP oraz RIO.

Skutkiem tej nieprawidłowości było powstanie w szkołach zobowiązań wymagalnych, które na koniec roku 2020 wyniosły 1077,3 tys. zł, na 31 grudnia 2021 r. – 1179,3 tys. zł, a na koniec 2022 r. – 752,8 tys. zł. Dopuszczenie do powstania zobowiązań wymagalnych stanowi naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 oraz art. 254 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli str. 142-291, 799-811)

Burmistrz wyjaśnił: *Ze względu na braki finansowe w budżecie gminy związane z prowadzeniem inwestycji oraz faktem, że środki finansowe spływają do budżetu Gminy sukcesywnie w ciągu całego roku wystąpiły czasowe braki finansowe na realizację zadań w zakresie oświaty. Przyczyniło się do tego również utrzymanie wszystkich szkół na terenie gminy a także wszystkich nauczycieli w poszczególnych szkołach. Spowodowane to było również faktem, że w niektórych przypadkach zatrudniony nauczyciel jest jedynym żywicielem rodziny. Ponadto informujemy, że teren Gminy Iwaniska jest bardzo rozległy liczy 27 sołectw co przy likwidacji jednej lub dwóch szkół byłoby bardzo uciążliwe dla uczniów i ich rodziców. Nadmieniam, że system oświaty jest w większości oparty na subwencji oświatowej która naliczana jest proporcjonalnie do liczby uczniów. W naszej Gminie liczba uczniów z roku na rok ulega zmniejszeniu co wiąże się ze zmniejszeniem subwencji. Jednocześnie rosną koszty utrzymania szkół spowodowane występującą inflacją.*

(akta kontroli str. 825-829)

2. Burmistrz nie sporządzał planów dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli, mimo że obowiązek ich opracowywania wynikał z § 5 rozporządzenia w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe.

(akta kontroli str. 619-620)

W wyjaśnieniach Burmistrz nie przedstawił przyczyn nieprawidłowości, załączył natomiast stanowisko dyrektor GZEAS, która podała, że dyrektorzy szkół z terenu gminy Iwaniska nie składali wniosków o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli i zaplanowanie środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli nie zostały wykorzystane, gdyż wszyscy pedagodzy posiadali pełne kwalifikacje, a większość była przygotowana do nauczania dwóch lub więcej przedmiotów.

(akta kontroli str. 603-605, 621)

NIK podkreśla, że obowiązek sporządzania planów ciąży na Burmistrzu, jego realizacja nie jest uzależniona od wniosków dyrektorów szkół, a podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry nauczycielskiej jest jednym z celów przyjętego *Kompleksowego planu rozwoju szkół gminy Iwaniska*, który miał być realizowany

corocznie m.in. poprzez uczestnictwo nauczycieli w szkoleniach i e-kursach podnoszących kwalifikacje.

(akta kontroli str. 437-438)

3. Burmistrz nie ustalał corocznie maksymalnych kwot dofinansowania opłat pobieranych przez podmioty, o których mowa w art. 70a ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy Karta Nauczyciela, a także form i specjalności kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane, czego wymagał § 6 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 619-620)

W wyjaśnieniach Burmistrz nie przedstawił przyczyn nieprawidłowości, załączył natomiast stanowisko dyrektora GZEAS, która podała, że wynikało to z braku zapotrzebowania od dyrektorów szkół na takie formy doskonalenia.

(akta kontroli str. 603-605, 621)

NIK zauważa, że obowiązek ten, dotyczący organu prowadzącego szkołę, wynika wprost ze wskazanej normy prawnej.

4. W informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych za rok 2020/2021 oraz 2021/2022, składanych przez Burmistrza Radzie, nie zawarto informacji o wynikach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty w szkołach i placówkach, mimo że wymagał tego art. 11 ust. 7 pkt 2 ustawy Prawo oświatowe.

(akta kontroli str. 9-130)

Burmistrz wyjaśnił, że informacji tych nie zawarto, bo kontrole takie nie były w szkołach prowadzone.

(akta kontroli str. 403-405)

NIK podkreśla, że obowiązek zawierania informacji w tym przedmiocie (czyli także o nieprowadzeniu nadzoru pedagogicznego przez kuratora oświaty) wynika ze wskazanego przepisu prawa.

5. W przygotowanym projekcie uchwały Rady Miejskiej w Iwaniskach nr LVII/254/2017 z 20 listopada 2017 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość i szczegółowe zasady przyznawania dodatków oraz innych składników wynagrodzenia nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Iwaniska Burmistrz nieprawidłowo³³, tj. z naruszeniem art. 35 ust. 2a i 3 Karty Nauczyciela, określił w § 18 ust. 5 regulaminu stanowiącego załącznik do uchwały, że wynagrodzenie za przepracowane godziny doraźnych zastępstw może otrzymać tylko nauczyciel będący specjalistą w zakresie tego samego lub pokrewnego przedmiotu.

(akta kontroli str. 398-402)

Burmistrz wyjaśnił, że zapis ten został wprowadzony omyłkowo. *W związku z powyższym opracowany został nowy regulamin wynagradzania w dniu 31 maja 2022 r. Aktualny Regulamin wynagradzania nauczycieli podjęty Uchwałą Nr LXIII/294/2022 Rady Miejskiej w Iwaniskach prawidłowo określa wynagrodzenia za przepracowane godziny doraźnych zastępstw.*

(akta kontroli str. 825-829)

W sprawie przyczyn, dla których uchwała Rady Gminy w Iwaniskach nr LVII/254/2017 z 20 listopada 2017 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość i szczegółowe zasady przyznawania dodatków oraz innych składników wynagrodzenia nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach

³³ Uchwała ta została uchylona uchwałą LXIII/294/2022 Rady Miejskiej w Iwaniskach z 31 maja 2022 r.

prowadzonych przez Gminę Iwaniska nie była poddana rozstrzygnięciu nadzorcemu z przyczyn przytoczonych powyżej, działający z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego zastępca dyrektora Wydziału Prawnego, Nadzoru i Kontroli Łukasz Wilkiewicz nie udzielił odpowiedzi. Wskazał on natomiast, że przedmiotowa uchwała została poddana przez organ nadzoru ponownej analizie pod względem zgodności z prawem, i w konsekwencji organ ten zamierza zaskarżyć uchwałę do sądu administracyjnego w trybie art. 93 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym w zakresie zapisów regulaminu stanowiącego załącznik do uchwały.

(akta kontroli str. 812-813)

6. W przygotowanym projekcie uchwały Rady Miejskiej w Iwaniskach nr LXIII/294/2022 z 31 maja 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość i szczegółowe zasady przyznawania dodatków oraz innych składników wynagrodzenia nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Iwaniska Burmistrz nieprawidłowo, tj. z naruszeniem art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela, określił zasady ujęte w § 24 i § 26 regulaminu stanowiącego załącznik do uchwały.

W § 24 ust. 1 i 2 regulaminu określono formy w jakich stwierdza się nabycie, przyznanie lub ustalenie nauczycielom prawa do świadczeń objętych regulaminem, wskazując, iż potwierdzenia nabycia uprawnienia do świadczeń następuje w dokumencie stwierdzającym nawiązanie stosunku pracy, w odrębnym dokumencie lub w dokumencie zmieniającym wynagrodzenie zasadnicze. Z kolei w § 26 ust. 1, 2 i 3 regulaminu określono przypadki, w których nauczycielom nie przysługuje wynagrodzenie oraz sposób wyliczania utraconego wynagrodzenia. Z art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela nie wynika uprawnienie organu prowadzącego szkołę, w ramach ustalania szczegółowych warunków przyznawania dodatków, do określenia rodzaju dokumentów w których potwierdza się nauczycielom uprawnienie do świadczeń objętych regulaminem oraz kiedy wynagrodzenie nauczyciela winno być wypłacane lub kiedy nie przysługuje. Rada gminy nie może określić tej kwestii w formie uchwały, ponieważ tę materię regulują przepisy rangi ustawowej, czyli Karta Nauczyciela.

Uchwała ta była przedmiotem rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody Świętokrzyskiego z 1 lipca 2022 r.³⁴.

(akta kontroli str. 398-402)

Burmistrz wyjaśnił, że niezgodność ta powstała przez nieuwagę.

(akta kontroli str. 825-829)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą gmina Iwaniska realizowała obowiązkowe zadania oświatowe, jednak sposób zapewnienia odpowiednich warunków organizacyjnych i finansowych kształcenia, wychowania i opieki w publicznych szkołach i przedszkolach był obciążony nieprawidłowościami, dotyczącymi głównie zapewnienia odpowiednich środków finansowych w wymaganych terminach, przeznaczenia stosownych środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli, a także określenia wysokości i szczegółowych zasad przyznawania nauczycielom dodatków oraz innych składników wynagrodzenia.

OBSZAR

2. Nadzór nad realizacją wybranych zadań oświatowych

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Burmistrz nie zlecał audytów ani kontroli w jednostkach oświatowych, a nadzór administracyjno-finansowy odbywał się poprzez analizę

³⁴ Dz. U. Woj. Święt. poz. 2459.

składanych przez te jednostki miesięcznych i kwartalnych sprawozdań finansowych Rb-28S i Rb-Z.

NIK podkreśla, że występowanie w sprawozdaniach finansowych jednostek zobowiązań wymagalnych stanowiło przesłankę do podejmowania intensywnych działań nadzorczych.

(akta kontroli str. 622, 628)

Centralne Biuro Antykorupcyjne w dniu 7 lipca 2021 r. przekazało Radzie Gminy Iwaniska anonimowe pismo dotyczące nieprawidłowości w działalności Wójta Gminy Marka Stańka oraz Sekretarza Gminy Wiesławy Słowik. Zgodnie z art. 18b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, rada gminy rozpatruje skargi na działania wójta i gminnych jednostek organizacyjnych; wnioski oraz petycje składane przez obywateli; w tym celu powołuje komisję skarg, wniosków i petycji.

W dniu 12 lipca 2021 r. Przewodniczący Rady Gminy przekazał przedmiotowe pismo Przewodniczącemu Komisji Skarg, Wniosków i Petycji celem przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego i przedstawienia opinii organowi stanowiącemu.

Treść pisma obejmowała różnego rodzaju zarzuty, dotyczące organizacji funkcjonowania placówek oświaty (likwidacji szkół podstawowych w Jastrzębskiej Woli oraz Wygielzowie oraz sposobu funkcjonowania Szkoły Podstawowej w Ujeździe, Szkoły Podstawowej w Mydlowie i Szkoły Podstawowej w Iwaniskach, niewłaściwego gospodarowania środkami finansowymi w ramach rewitalizacji gminy, funkcjonowania stadionu, działalności Gminnego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół, finansowania inwestycji i działalności Instytucji Kultury Zamek Krzyżtopór w Ujeździe, finansowania Ochotniczej Straży Pożarnej Stobiec, a także wykorzystywania przez Wójta i Sekretarza Gminy pełnionych stanowisk do celów prywatnych w zakresie zatrudnienia w instytucjach gminnych.

W dniu 15 lipca 2021 r. odbyło się posiedzenie Komisji Skarg, Wniosków i Petycji. Komisja zawnioskowała do Wójta, aby wystąpił do kierowników jednostek organizacyjnych gminy, których anonimowe pismo dotyczy oraz pracowników Urzędu Gminy o przedstawienie stosownych wyjaśnień. Na posiedzeniu Komisji 27 lipca 2021 r. Wójt udzielił wyjaśnień, a Komisja przeprowadziła ich analizę oraz pisemnych wyjaśnień pozostałych osób, po czym zawnioskowała o uznanie anonimowego pisma za bezzasadne. Rada Gminy Iwaniska uchwałą L/220/2021 z 6 sierpnia 2021 r. uznała pismo za bezzasadne. Za podjęciem uchwały głosowało dziewięciu radnych, nikt nie był przeciw, sześcioro radnych wstrzymało się od głosu.

(akta kontroli str. 441-495)

W dniu 15 listopada 2022 r. mieszkanka Wojnowic zwróciła się do Burmistrza z wnioskiem o zwrot kosztów dowozu do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Niemienicach niepełnosprawnej córki, która uprzednio korzystała z dowozów organizowanych przez gminę, jednak w związku z niekorzystnym harmonogramem obowiązującym od września 2022 r. musiała spędzać w autobusie około czterech godzin dziennie (trasa dowozu powinna zajmować przeciętnie 20 minut w jedną stronę).

W piśmie z 27 grudnia 2022 r. Sekretarz poinformowała wnioskodawczynię, że Starosta Opatowski wyraził zgodę na dowóz indywidualny, a koszty tego dowozu (37 zł dziennie) będą pokrywane przez gminę Iwaniska.

(akta kontroli str. 496-505)

W okresie objętym kontrolą Urząd prowadził korespondencję z przewodniczącym Międzyszkolnej Komisji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” w Staszowie w sprawie m.in. podziału nagród dla nauczycieli. W ostatnim piśmie (z 6 grudnia 2022 r.) Burmistrz podał m.in. *nie wyrażam zgody na wykorzystywanie mojej osoby do bieżących działań politycznych, które jak widać Pan podejmuje*. Inne kwestie

poruszane w korespondencji z przewodniczącym dotyczyły nieprawidłowości ustalonych w kontrolach Państwowej Inspekcji Pracy oraz zasad wynagradzania nauczycieli.

(akta kontroli str. 506-515, 521-528, 536-547)

W dniu 17 listopada 2022 r. mieszkanka gminy zwróciła się do Burmistrza z prośbą o interwencję w sprawie dokuczania jej synowi, uczniowi Publicznej Szkoły Podstawowej w Mydlowie, przez jego koleżankę z klasy. Tego samego dnia Burmistrz zwrócił się o wyjaśnienia do dyrektora Szkoły, a następnego dnia po ich otrzymaniu (pismo ze szkoły wpłynęło 23 listopada 2022 r.) wnioskodawczyni przesłała wyjaśnienia.

(akta kontroli str. 516-520)

W dniu 27 września 2022 r. Burmistrz udzielił odpowiedzi na wniosek z 16 września 2022 r. (wpłynął do Urzędu 19 września), złożony przez nauczycielkę wychowania fizycznego w Publicznej Szkole Podstawowej w Ujeździe w sprawie rozłączenia dwóch godzin zajęć wychowania fizycznego w klasach VI i VII. Dyrektor Szkoły w piśmie z 26 września wskazała, że nie widzi podstaw do rozłączania zajęć, ale kierując się troską o dobro i rozwój fizyczny uczniów zwróciła się do Burmistrza o wyrażenie zgody na zwiększenie w tych klasach liczby godzin (o jedną) zajęć rozwijających zainteresowania „Od zabawy do sportu i rekreacji”. Burmistrz wyraził zgodę, 27 września 2022 r. poinformowano wnioskodawczynię o sposobie załatwienia sprawy.

(akta kontroli str. 529-535)

Interpelacje radnych Rady Miejskiej dotyczyły nieszczęznego dachu hali sportowej przy Publicznej Szkole Podstawowej w Iwaniskach, udostępnienia oferty wykonawcy wybranego do remontu poszycia dachowego, postępu prac przy tym remoncie, a także zakupu oprogramowania i licencji dziennika elektronicznego.

(akta kontroli str. 548-576)

W sprawie skarg i wniosków w zakresie organizacji lub finansowania oświaty w gminie Iwaniska, które wpłynęły do Kuratorium Oświaty w Kielcach od 2020 r., Świętokrzyski Kurator Oświaty podał, że udzielał Komendzie Miejskiej Policji w Kielcach informacji na temat nauki zdalnej w Publicznej Szkole Podstawowej w Iwaniskach w związku z prowadzoną sprawą dotyczącą doprowadzenia Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez wprowadzenie w błąd co do świadczenia usług transportowych przez jedną z firm transportowych. Ponadto udzielił on pisemnej informacji pani Agacie Wojtyszek, posłowi na Sejm PR, w sprawie sposobu wydatkowania subwencji oświatowej na ucznia niepełnosprawnego w klasie integracyjnej w Publicznej Szkole Podstawowej w Iwaniskach.

(akta kontroli str. 697-751)

Ustalenia kontroli Państwowej Inspekcji Pracy, Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wskazują na nieprawidłową realizację przez szkoły i GZEAS zadań polegających m.in. na naliczaniu i wypłacaniu dodatków dla nauczycieli; nieterminowym przekazywaniu środków na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, nieterminowym regulowaniu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy. Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe organ prowadzący szkołę lub placówkę sprawuje nadzór nad jej działalnością w zakresie spraw finansowych i administracyjnych, a nadzorowi podlega w szczególności (art. 57 ust. 2):

- 1) prawidłowość dysponowania przyznanymi szkole lub placówce środkami budżetowymi oraz pozyskanymi przez szkołę lub placówkę środkami pochodzącymi z innych źródeł, a także gospodarowania mieniem;

- 2) przestrzeganie obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów;
- 3) przestrzeganie przepisów dotyczących organizacji pracy szkoły i placówki.
(akta kontroli str. 145-291)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Burmistrz, będąc na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe w związku z art. 29 ust. 1 pkt 3 tej ustawy zobowiązany do sprawowania nadzoru nad działalnością szkół i przedszkoli w zakresie spraw finansowych i administracyjnych, nie zapewnił prawidłowej realizacji w szkołach zadań oświatowych. Stwierdzone przez organy kontroli we wszystkich szkołach na terenie gminy Iwaniska nieprawidłowości polegały m.in. na:

- a) nienaliczaniu i niewypłacaniu uprawnionym pracownikom za okres wymagany dodatku za pracę w trudnych warunkach; wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe niezrealizowane z przyczyn nie dotyczących nauczyciela; wynagrodzenia za przydzielone nauczycielowi godziny zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych, których realizacja nastąpiła w zastępstwie nieobecnego nauczyciela;
- b) nieprzekazywaniu równowartości dokonanych odpisów i zwiększeń na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych naliczonych na dany rok kalendarzowy na rachunek bankowy Funduszu w terminach określonych obowiązującymi przepisami;
- c) nieterminowym regulowaniu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Funduszu Pracy;
- d) nienaliczeniu i niewypłaceniu dodatku za wysługę lat;
- e) prowadzeniu akt osobowych pracowników niezgodnie z wymaganiami;
- f) niedostarczaniu uprawnionym pracownikom odzieży i obuwia roboczego lub ekwiwalentu pieniężnego za korzystanie z własnej odzieży i obuwia jako odzieży i obuwia roboczego.

Bezpośrednia odpowiedzialność za te nieprawidłowości obciąża dyrektorów szkół, natomiast ich skala oraz fakt, że wystąpiły we wszystkich trzech szkołach, wskazuje, że nadzór Burmistrza nie był wystarczający.

(akta kontroli str. 145-291)

Burmistrz wyjaśnił: *Subwencja oświatowa oraz dotacja budżetowa nie pokrywa w pełnym stopniu kosztów finansowania oświaty. Powstały zobowiązania finansowe, które w miarę posiadanych środków finansowych w budżecie Gminy sukcesywnie były wypłacane nauczycielom.*

- a) *W efekcie konieczne zostało stopniowe realizowanie zobowiązań dotyczących dodatku za pracę w trudnych warunkach; wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe niezrealizowane z przyczyn nie dotyczących nauczyciela, wynagrodzenia za przydzielone nauczycielowi godziny zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych, których realizacja wystąpiła za nieobecnego nauczyciela. Wszystkie te zobowiązania zostały uregulowane. Obecnie wynagrodzenia nauczycieli są wypłacane na bieżąco w pełnym zakresie.*
- b) *Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w jednostkach oświatowych w każdym roku przekazywany jest na rachunki bankowe funduszu każdej szkoły. Wszystkie zaległości zostały przekazane na rachunki ZFŚS i wypłacone.*
- c) *Nieterminowe regulowanie składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz Funduszu Pracy wynikało z powodu, że środki finansowe, które przekazywane były na konta szkół zostały w pierwszej kolejności przeznaczone*

na realizację wynagrodzeń zatrudnionych nauczycieli oraz pracowników obsługi. Jednocześnie nadmieniam, że obecnie z tytułu składek ZUS nie ma żadnych zaległości i są na bieżąco regulowane.

- d) Ze względu na przeoczenie informacji wynikających z akt osobowych dodatków za wysługę lat pracownika Publicznej Szkoły Podstawowej w Ujeździe został wypłacony w późniejszym terminie.*
- e) Akta osobowe pracownika na dzień prowadzonej kontroli nie były uporządkowane co wynikało z okresowego nadmiaru obowiązków dyrektora szkoły. Akta osobowe pracownika zostały uporządkowane i są prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami.*
- f) Z uwagi na duże koszty utrzymania szkół zakup odzieży i obuwi roboczego dla uprawnionych pracowników został zaplanowany w terminie późniejszym. Obecnie uprawnieni pracownicy wyposażeni są w odzież i obuwie robocze.*

Burmistrz dodał, że wszyscy dyrektorzy szkół zostali zobowiązani do prawidłowej realizacji zadań w zakresie oświaty. Nadmienił, że aby w przyszłości zapewnić prawidłową realizację zadań w zakresie spraw finansowych i administracyjnych w oświacie został zlikwidowany GZEAS, a powołane CUW.

Pragnę nadmienić, że Dyrektor CUW został zobowiązany do składania miesięcznych informacji o sytuacji finansowej w oświacie a także informowania z wyprzedzeniem o ewentualnie występujących w przyszłości trudnościach finansowych.

Jako Burmistrz Miasta i Gminy zobowiązuję się do terminowego przekazywania środków finansowych na prawidłowe funkcjonowanie szkół. W zakresie nadzoru i kontroli nad jednostkami organizacyjnymi w lutym zostanie zatrudniony audytor, który będzie dokonywał kontroli funkcjonowania jednostek oświatowych i jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta i Gminy Iwaniska pod względem prawidłowości gospodarki finansowej i administracyjnej.

Zapewniam, że ze strony organów samorządowych problematyka prawidłowego finansowania zadań oświatowych stanowi element najwyższej uwagi, uprzednie uchybienia są eliminowane. Natomiast podejmowane działania ukierunkowane są na zapobieżenie ich wystąpieniu.

(akta kontroli str. 825-829)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia sprawowanie przez Burmistrza nadzoru nad realizacją wybranych zadań oświatowych. Nadzór ten sprowadzał się głównie do analizy sprawozdań finansowych składanych przez jednostki oświatowe, a o niewystarczającym jego zakresie świadczy to, że nieprawidłowości dotyczące spraw finansowych i administracyjnych zostały stwierdzone przez organy kontroli we wszystkich szkołach na terenie gminy Iwaniska. Negatywnej oceny obszaru nie zmienia prawidłowe rozpatrywanie skarg i wniosków w Urzędzie.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zapewnianie środków finansowych na terminowe regulowanie zobowiązań przez szkoły i przedszkola funkcjonujące na terenie miasta i gminy Iwaniska.
2. Sporządzanie planów dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli, zgodnie z § 5 rozporządzenia w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe.

3. Ustalanie maksymalnych kwot dofinansowania opłat pobieranych przez podmioty, o których mowa w art. 70a ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy Karta Nauczyciela, a także form i specjalności kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane, zgodnie z § 6 ww. rozporządzenia
4. Ujmowanie w informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych danych o wynikach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty w szkołach i placówkach, zgodnie z art. 11 ust. 7 pkt 2 ustawy Prawo oświatowe
5. Prawidłowe przygotowywanie uchwał Rady Miejskiej w Iwaniskach w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość i szczegółowe zasady przyznawania dodatków oraz innych składników wynagrodzenia nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach prowadzonych przez gminę Iwaniska.
6. Zwiększenie nadzoru nad działalnością szkół i przedszkoli funkcjonujących na terenie gminy Iwaniska w zakresie spraw finansowych i administracyjnych.

Uwagi NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 31 marca 2023 r.

Kontroler
Iwona Reznier
doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

.....
podpis